

PUBLIC ACCESS 2005 : 10

Nyhetsbrev om radio, TV, internet och andra medier
- teknik, mediepolitik och yttrandefrihet -

9 oktober 2005

www.publicaccess.se

Ledaren: Fri-tv - för vem?

Television:

- Staten tar kontroll över digitalnätet i Norge
- 26 aktörer slåss om nya kanaler i svenska digitalnätet
- Verklig lokal-tv har nu chansen i marknätet
- F.d. statsråd lobbar för utrymme i marknätet
- Kristen tv-kanal vill sända digitalt
- Är digital-tv ett hot mot tidningarna?
- Digital-tv-pionjär kräver skadestånd av kommun
- Lantbrukarna får digital-tv
- Subvention av digital-tv för fattiga i Finland
- Fransk satellit-tv expanderar
- Tv så in i nordn
- Unilever: tv inte död, men sjuk
- 65 miljoner tv-tittare per mobiltelefon 2010

Radio:

- Ingen digital radio via marksända tv-nätet
- Närradio och reklamradio prövar dab
- Multikanalljud i digitalradion
- DRM aktualiserad i riksdagen

- Fler vill sända lokal digitalradio i London
- HD radio startar i Brasilien och testas i Europa
- Licensavtal med public service sätter fart på HD radio
- Reklam för DAB-radio stoppad
- Sveriges Radio klarade inte webbradion
- Största webbradiobolaget fusionerar
- Älvkarlebyns första lokalradio
- Närradioveteran har avlidit

Film:

- Folkets bio öppnar digitala biografier
- Fokus på film - ny svensk filmpolitik

Övrigt:

- Danmarks Radio talar inte med invandrare
- Opera blir reklam- och kostnadsfri
- Ihoprullbar bildskärm
- Branschen förbereder sig för två olika dvd-standarder
- Biblioteket säger nej till kvällstidningarna

Lästips:

- Lägesrapport om hd för tv och video
- Om öppna kanaler i Sverige och USA
- Fritt fram för ankor i medierna

Nyhetsbrevet utkommer två gånger per månad.

Redaktör & Ansvarig utgivare: **Christer Hederström**
Redaktionsråd: **Lasse Svanberg, Gunnar Bergvall** och **Ola Stockfelt**
Teknik & Distribution: **Ideosphere**

Epost till redaktionen: news@publicaccess.se
Om abonnemang (300 kr/år) och annat läs mer på
www.publicaccess.se

Ledaren:

FRI-TV – FÖR VEM ?

26 intressenter har sökt nya tillstånd för marksänd digital-tv. Dessutom räknar man med att det tillkommer ansökningar från lokal-tv-kanaler. Kulturministern kan dock endast erbjuda tillkommande utrymme för ett par kanaler. Bland de som vill sända "fri-tv" d.v.s. okodat finns tunga aktörer som TV4, MTG och Shipstedt. Dessa kommer inte att tjäna pengar på enbart reklam i dessa fria kanaler utan det handlar om att använda kanalerna som draghjälp åt sina betalkanaler i samma digitala marknad.

Om nu regeringen vill lägga kulturpolitiska aspekter på den framtida programplattformen så kan den förstås att ge prioritet åt intressenter som kan erbjuda ett utbud som är både lokalt och regionalt producerat och även har tonvikt på det nordiska/europeiska. Inte mer av samma soppa. Dilemmat är att flertalet av de intressenter, som kan erbjuda alternativ till det angloamerikanska utbudet, inte har de finansiella muskler som mediekoncernerna har. Inte heller har man råd att städsla en f.d. minister som lobbyist.

Innan man kan få sändningstillstånd kräver staten att ekonomiska resurser finns. Sådana är förstås inget problem för "de stora grabbarna" att visa upp. För de lokala och regionala aktörerna är problemet att man har svårt att samla intresserade organisationer (kommun, företag och föreningar och högskolor) bakom sig *innan* man fått ett sändningstillstånd. Tillståndet blir det viktigaste kapitalet. Detta kapital skall staten förstås inte skänka bort till de som redan dominerar mediasfären i Sverige.

Nyhetsbrevets brödtext görs nu med ett annat typsnitt än tidigare. Det är luftigare än och bör bli mer lättläst. Läsarnas synpunkter mottages tacksamt av redaktionen.

STATEN TAR KONTROLL ÖVERMARKSÄNDA DIGITALNÄTET I NORGE

Norges televisjon (Ntv) var den enda sökande till Samferdselsdepartementet för koncessionen för det marksända digitalnätet. Ntv hos satsar på en mycket offensiv utbyggnad av det digitala marknätet med start hösten 2006. Redan från början räknar Ntv med att ha 20-25 betal-tv-kanaler på plats. Dessutom 10-15 radiokanaler. Senare räknar man med ytterligare ca 20 tv-kanaler. 2008 skall marknätet skall vara rikstäckande. Bolaget delas upp i två delar. Ntv skall vara neutral operatör av plattformen och ha det tekniska och operativa ansvaret för utbyggnad, lansering och drift. NtvII skall hantera betal-tv-verksamheten och säkra konkurrensen mellan tv-bolagen genom att tillhandahålla distribution på icke-diskriminerande villkor. Även andra betal-tv aktörer kan etablera sig på plattformen efter att det analoga sändarnätet släckts. Delningen av Ntv sägs skydda själva plattformen och distributionen av public servicekanalerna mot ett ev. finansiellt fiasko i betal-tv-verksamheten. För att stimulera konkurrensen kommer Ntv nyttja

öppna erkända standarder för marknaden av mottagarutrustning o.d.

Ntv II skall erbjuda ett brett utbud av betal-tv som skall med attraktiva priser konkurrera med satellit-, kabel- och bredbands-tv. I det nya programpaket i digitalnätet ger Ntv också utrymme för att HDTV där MPEG-4-tekniken blir en ekonomisk förutsättning. Övergången från det analoga sändarnätet till ett nytt digitalt marknad skall ske regionvis (Norge är indelat i elva regioner). Marknätet skall också ge lokal-tv utrymme tillsammans med en Åpen kanal (öppen kanal) heter det i ansökan från Ntv.

Ntv som ägs med en tredjedel var av NRK, TV2 och Telenor Broadcast. (Denna konstellation skulle i Sverige motsvara SVT, TV4 och Teracom). Digital-tv-bolaget Boxer i Sverige är kritisk till digital-tv-utvecklingen i Norge. Boxer-chefen Crister Fritzson tror att konsumenterna förlorar på att Telenor har fått en roll i Ntv. Boxer förhandlade tidigare med Ntv om ett delat ägarskap. I det den bolagskonstruktionen skulle Boxer ha stått för betal-tv-verksamheten. Samtalen sprack emellertid när TV2-gruppen och NRK valde Telenor Broadcast. Fritzson menar att Telenor kommer att bli helt dominerande i alla marknader. I vilket som helst EU-land hade detta vara en otänkbar situation menar han. (Kampanje)

26 AKTÖRER SLÅSS OM ETT PAR NYA KANALER I SVENSKA DIGITALNÄTET

I tidigare nyhetsbrev skrev vi om att alla nuvarande sändningstillstånd i det marksända digitalnätet går ut vid detta årsskifte. De sändningstillstånd, som regeringen nu utlyst och Radio- och tv-verket skall bereda ansökningar för gällde enbart för rikstäckande sändningar. *Jag tar nu ett initiativ för att få fram ett bredare utbud och fler gratiskanaler, säger kulturminister Leif Pagrotsky. Förhoppningsvis kan det här också stimulera utvecklingen av nya, spännande tjänster.*

34 ansökningar om nya tillstånd att sända digitalt marksänd TV har nu inkommit från 26 olika programföretag till Radio- och TV-verket. Bland de sökande finns såväl etablerade programföretag som nya intressenter. Även flera utländska programföretag har ansökt om tillstånd. *Alla som redan sänder vill fortsätta och dessutom har vi fått in många nya ansökningar, säger generaldirektör Björn Rosén i en kommentar. En trend är att de redan etablerade programföretagen söker tillstånd för att starta fler kanaler, s.k. nischkanaler, i marknätet. Nära hälften av de 67 kanaler som ansökt om sändningstillstånd i det digitala marknätet kommer att nekas tillstånd. Det är helt enkelt fysiskt omöjligt att få plats med alla kanaler. Vi räknar med att kunna ta in 1-3 nya, men där går gränsen som det ser ut just nu, säger Linus Fredriksson på Radio- och tv-verket till tidningen Dagen. Samtliga kanaler som sänder i digitala marknätet i dag har sagt att de vill förlänga sina tillstånd. Och enligt Linus Fredriksson har de befintliga kanalerna goda chanser att få fortsätta sända. De har ju den fördelen att de har visat att de uppfyller de tekniska och ekonomiska kraven. Men det är regeringen som fattar besluten och de är fria att göra som de vill, säger han.*

Radio- och TV-verket ska senast 21 november 2005 lämna förslag till regeringen om vilka tv-kanaler som ska få sändningstillstånd. Bland de i sammanhanget nya aktörer som sökt tillstånd kan nämnas *Storstads-TV* (Aftonbladet), *National Geographic Channel* och *Öppna Kanalen Sverige* (Riksförbundet Öppna Kanaler). En helt ny aktör på tv-området är *Axel och Margareta Ax:son Johnsons stiftelse för allmännyttiga ändamål*, som

bland annat ger ut tidningen *Axess*,. VD Kurt Almkvist förklarar enligt Dagens Industri stiftelsens tv-projekt så här: *Vi anser att tv-program med allmännyttig prägel i enlighet med den tredje uppgiften behövs i Sverige.* Noterbart är också att Rupert Murdochs Fox News, som anses stå Vita Huset nära, vill ha en egen kanal (idag sänder man 18 tim/dygn genom TV8).

VERKLIG LOKAL-TV HAR NU CHANSEN I MARKNÄTET

Tillstånden för de lokala/regionala sändningarna har inte utlysts. Eftersom även innevarande sådana tillstånd går ut vid årsskiftet kan nya aktörer, som är intresserade att sända lokalt/regionalt i marknätet 2007-2008, ansöka direkt till regeringen den närmsta tiden. Här är den tidigare inlämnade ansökan från *Öppna Kanalen i Göteborg* fortfarande aktuell liksom en till Radio- och tv-verket nu inkommen ansökan från *Öppna Kanalen i Växjö*. Fler lokalt förankrade lokal-tv-stationer rapporteras förbereda ansökningar om lokala/regional tillstånd och därmed konkurrera om utrymmet bl.a. med de som avser att sända "rikstäckande" lokal-tv.

F.D. STATSRAÅD LOBBAR FÖR UTRYMME I MARKNÄTET

MTG bjuder på billiga boxar mot mer utrymme i marknätet. Enligt Resumés källor förhandlar regeringen och MTG om en uppgörelse. Enligt samstämmiga branschällor förs diskussioner mellan kulturdepartementet och MTG om en bytesaffär: MTG får tillstånd för minst två fritv-kanaler som kan fungera som "inkastare" till koncernens betalkanaler i Boxer och på den egna Viasatplattformen. I gengäld erbjuder sig MTG att subventionera billiga zapboxar. Det är ingen stor investering för MTG. För Pagrotsky ger affären bl.a. fördelen att väljarnas missnöje med tvångssläckningen mitt i valrörelsen dämpas. För MTG innebär en sådan lösning att man kommer åt andra- och tredje-tvn i de hushåll som har Boxer, Canal Digital eller Viasat på första-tvn. I motsvarande mån reduceras Boxers roll i marknätet. Enligt uppgift har Jan Steinmann värvats som konsult till MTG för att bland annat vinna spelet om marknätet tillsammans med Stenbecksfärens rådgivare Björn Rosengren (Resume)

KRISTEN TV-KANAL VILL SÄNDA DIGITALT

En av de ”nya kanaler” som ansökt är den kristna Kanal 10. *En plats i det digitala marknätet skulle innebära att alla i hela landet kunde se våra sändningar helt gratis. Det skulle vara ett fantastiskt steg för oss*, säger Tommy Josefsson, vd för Eagle Nest Productions, bolaget som står bakom kanalen. Hur stora chanserna är att Kanal 10 får en av de åtråvärda platserna i marknätet är svårt att säga. *Man måste vara realistisk och inse att många av de vi konkurrerar med har helt andra ekonomiska förutsättningar. Men vi vill inte sända hela dygnet och hoppas på en bra lösning där vi kan dela sändningstiden med någon annan*, säger Josefsson. (Dagen)

ÄR DIGITAL-TV HOT MOT TIDNINGARNA?

Annonsmarknaden omsätter ca 16 miljarder kr om året i Sverige. Experternas åsikter om hur den snabba digital-tv-utvecklingen påverkar annonsmarknaden på några års sikt går isär. Många talar om en boom för reklam-tv på dagstidningarnas bekostnad. I dag står tv för 24,9 procent av den svenska annonsmarknaden. Dagpress är fortfarande Sveriges största annonsforum med 51,5 procent av den traditionella marknaden. Jämför man med våra nordiska grannländer har tv en relativt stark ställning i Sverige. Men sett till övriga Europa är Sverige knappast något stort tv-land. I Italien är situationen den omvända: där är det tv som har halva annonsmarknaden medan tidningarna får nöja sig med drygt 20 procent. Och även i länder som Tyskland och England, där tidningar har en mycket stark ställning, står tv för 27 respektive 32 procent av annonsmarknaden. *Med internationella mått mätt är tv:s andel av reklammarknaden verkligen liten i Sverige. Jag tror tv:s andel kommer att närma sig en Europeanivå på 30 procent de kommande 3–4 åren*, säger Johan Eidmann, tv-analytiker på medierådgivaren Bizkit.

Enligt Marie Nilsson Mediavision beror tv:s tillväxt delvis på hur mycket internetanvändandet ökar i framtiden. Digital-tv-övergången medför att allt fler hushåll får fler reklamkanaler i sina tv-rutor. När nedsläckningen av det analoga tv-nätet är klart väntas exempelvis andelen hushåll med Kanal 5 och TV 3 ligga på 80-90 procent, jämfört med knappt 70 procent

i dag. Dessutom lanseras dussintals nya nischkanaler just nu, delvis till följd av de växande distributionsmöjligheterna. Dessa kanaler har som affärsmodell att gå runt på både reklam och betal-tv-intäkter. Men själva tv-tittandet väntas inte stiga dramatiskt från genomsnittet på drygt 150 minuter om dagen. Istället är det reklam-tv:s andel av marknaden som väntas skapa tillväxt. *Digital-tv ökar nog inte tv-tittandet. Men det ökade utbudet gör att reklam-tv tar stora andelar från public service. I slutändan innebär det ökade annonsintäkter för tv-marknaden totalt sett*, säger Johan Eidmann.

I dag har SVT en tittartidsandel på cirka 40 procent. Men bland den delen av befolkningen som har någon form av tv-abonnemang (kabel, satellit eller tv-box) är SVT:s andel 35 procent. *SVT kommer att fortsätta förlora andelar*, säger Marie Nilsson. Om hennes prognos stämmer ökar värdet på reklam-tv:s annons-intäkter med 300 – 500 miljoner kronor på 3 – 4 års sikt. Stämmer Eidmans prognos handlar det om närmare en miljard kronor i nya reklamintäkter. Båda är noga med att betona att intäkterna från betal-tv väntas öka med betydligt mer än intäkterna från reklam-tv.

Både Nilsson och Eidman tror att dagspressen är den stora förloraren på annonsmarknaden. Karl Erik Gustafsson, professor i massmedieekonomi vid handelshögskolan i Jönköping, tror inte att tv:s andel ökar överhuvudtaget de närmaste åren. *Jag tror tv ligger på ungefär samma marknadsandel 2008 som idag. Tv-sektorn kommer att växa, men det kommer den göra tack vare betal-tv*, säger han. Han tror att SVT:s nya kanaler, samt rena betal-tv-kanaler, kommer att stävja tillväxten för tv-reklam. Att landsortstidningarna skulle förlora på digital-tv håller han inte med om. *I Norden är landsortspressen mycket stark, både när det gäller detaljhandel och varumärkesannonsering. Jag tror inte tv kommer att konkurrera med tidningarna på hemmaplan*. (Svenska Dagbladet)

DIGITAL-TV-PIONJÄR KRÄVER SKADESTÅND AV KOMMUN

Kenth Fransson och hans företag Kenbi Media/TV Gotland kräver skadestånd av Gotlands kommun. Han anser att kommunen utan tillstånd har använt hans affärsplan för att få igång lokala digital-tv-sändningar på ön och att

man genom detta gjort sig skyldig till obehörigt utnyttjande av företagshemlighet. Kenth Fransson har i flera år arbetat för att få igång lokala sändningar i digital-tv. Så började GIP, Gotland Interactive Park, som vänder sig till studenter och forskare vid högskolan på Gotland och till lokala företag, med ett projekt som kallas Gotlandskanalen och som handlar om att just sända lokala program och nyheter i det marksända digitala nätet. Tanken var att Kenth Fransson skulle vara med i projektet och där använda och utveckla sin affärsidé. Men det blev inget samarbete. Däremot anser Kenth Fransson att hans affärsplan utnyttjats i den ansökan om sändningstillstånd som regeringen snart ska besluta om. Hans ombud, advokat Torsten Bäckstrand, skriver nu till kommunstyrelsen och påpekar att användandet av affärsplanen innebär att GIP gör sig skyldig till obehörigt angrepp på den företagshemlighet som affärsplanen utgör. Affärsplanen, som den dåvarande regionala utvecklingsenheten fått kännedom om innehåller sådana uppgifter som är skyddade genom lagen om skydd för företagshemligheter. Uppgifterna var lämnade i förtroende och avsedda att hållas hemliga. (Gotlands Tidningar)

LANTBRUKARNA FÅR DIGITAL-TV

Canal Digital har upprättat samarbetsavtal LRF, som innebär att svenska lantbrukare får möjlighet att se på digital-TV via parabol. 160 000 LRF-medlemmar kommer att få erbjudande om att ta emot digital-TV-sändningar i upp till tre av hushållets TV-apparater till ett förmånligt pris. Förutom Canal Digitals erbjudande om digital-TV kan LRF:s medlemmar nyttja parabolerna för internetuppkoppling via satellit från leverantören Swepet Satellit. Behovet av en snabb internetuppkoppling ökar i takt med att många myndighetskontakter sker via nätet och därför är en satellituppkoppling ett lämpligt alternativ. *Samarbetet med LRF innebär att vi kan etablera en relation till en stor målgrupp. Det ger oss en chans att föra fram parabol som ett utmärkt val eftersom det både är framtidssäkert och en av de bästa lösningarna för glesbygden där kabel-, bredbands- och marknätstäckningen varierar*, säger Jarl Söderman, VD Canal Digital Sverige.

STATEN KAN SUBVENTIONERA DIGITAL-TV FÖR FATTIGA I FINLAND

Kommunikationsminister Susanna Huovinen, som just nu driver frågan om telekonsumentskydd, säger till tidningen Helsingin Sanomat att hon inte utesluter ett statligt stöd för att också fattiga ska ha råd att skaffa en digitalbox till tv:n när de analoga sändningarna upphör. (Internytt YLE)

FRANSK SATELLIT-TV EXPANDERAR

TV5 Monde, den Internationella fransktalande satellitkanalen, avser att utöka sitt nät, sin publik och sina utbildningsaktiviteter under 2006-2009. Målet är att bli den främsta kanalen i den fransktalande världen. Av TV5:s årsbudget om 9 miljoner euro betalar Frankrike 84 %. Övriga intressenter är Belgien, Kanada och Schweiz. Kanalen når 200 länder och 160 miljoner hushåll. Bland annat planerar TV5 att utöka sina marksändningar i Afrika och att öka användningen av undertexter för att nå bortom den fransktalande publiken. (EBU)

TV SÅ IN I NORDEN

Att det blir svårare för oss att förstå varandras språk, även mellan Sverige, Norge och Danmark skriver Johan Örjes i en ledare i Hudiksvalls Tidning (c). *Ett sätt att öka gemenskapen i Norden är genom tv. Det borde vara en självklarhet att de möjligheter som digital-tv innebär borde användas för att öka tillgången till våra grannländers tv-program. De nordiska regeringarna borde komma överens om att åtminstone de övriga ländernas public service-kanaler fritt kunde ses av alla medborgare. Det skulle inte bara vara en viktigt insats för att sprida kunskap om varandras länder och språk, utan också en viktig service till alla dem som flyttar mellan länderna. Det borde vara självklart, speciellt i Sverige och i Finland, att ge tillgång till varandras tv-sändningar. Att se det som en självklar service i det som ändå fortfarande är en speciell gemenskap över gränserna.* (Hudiksvall Tidning)

UNILEVER: TV INTE DÖD, MEN SJUK

Den märkesvaruproducenten Unilever känd för bl.a. Lipton, Becel, Knorr, m.m. skär kraftigt i sin reklam-tv-budget. Globalt använder nu Unilever 4,1 miljarder dollar på tv vilket innebär en 20-procentig minskning på tre år. Vice styrelseordförande Alan Rutherford säger att tv inte är död men dock sjuk. *Mediet går genom en*

förändring, som innebär att annonsörerna omprövar hur de skall använda tv i sin mediemix. (Financial Times /TV-Nyt).

65 MILJONER TV-TITTARE PER MOBILTELEFON 2010

Antalet mobiltelefonanvändare som abonnerar på tv beräknas nå 65 miljoner i slutet av 2010 enligt en ny rapport från Juniper Research. Större delen av kunder beräknas nyttja strömmande media (56 %) men abonnemang på digitala tv-sändningar ökar och blir störta delen 2012. Intäkter fram till 2010 beräknas öka till 7,6 miljarder dollar per år från i år 136 miljoner dollar. Expertisen varnar dock för att det finns stora problem på vägen. Utom i Sydkorea så är fortfarande det mesta kvar på ritbordet. Först gäller det att finna en standard och sedan hitta frekvensutrymme. Det behövs också ett trovärdigt innehåll. Man tror att mest nyttjade tekniska standard kommer att DVB-H, med en tredjedel av alla användare i världen. (Radio Netherlands)

Radio

INGEN DIGITAL RADIO VIA MARKSÄNDA TV-NÄTET

När de analoga tv-sändningarna släcktes på Gotland inleddes digitaliseringen av miljoner svenska hushåll. Det finns dock inga radiosändningar i digitalboxarna, parabolerna eller kabelnäten trots att systemen är förberedda för digitalradio. Sveriges Radio är inte intresserat, berättar Lennart Ivarsson, informationschef på Teracom. *Vi har en teknisk lösning för att få in digital radio i digital-tv-nätet. Vi har haft en diskussion med Sveriges Radio. De har väl inte tackat nej men just nu har det inte funnits något intresse för att lägga in digitalradion i tv-utbudet.* Det skulle räcka med en fiberkabel under radiohusparkeringen över till tv-huset, sedan kunde SR:s 15 digitalkanaler snart höras i miljoner hem via alla nya tv-boxar, parabolerna och kabelnät. Men SR satsar hellre på fortsatta egna dab-sändningar, enligt biträdande utvecklingsdirektör Karin Granström eftersom radio via tv-nät inte fungerar i bil och blir för dyrt. *Där måste vi göra en avvägning av hur mycket resurser som vi kan lägga på olika distributionsvägar. Det är sändningen vidare från tv-huset som kostar pengar och kostnaden måste*

relateras till hur mycket pengar vi vill lägga på innehållsproduktion och program som lyssnarna vill ha.

Enligt styrelseordförande Ove Joanson är dab den enda digitalväg som kan ersätta dagens fm. SVT å sin sida har tagit principbeslut om att finnas med på alla nya digitalvägar från frimärkstv i mobilen till skarp storbildstv, hdtv. I Storbritannien når redan ett 20-tal radiokanaler miljoner lyssnare via digital-tv-nätet. Finlands Radio, YLE, har lagt ner dab och sänder tio radiokanaler via digital-tv-nätet istället. Det berättar Annika Nyberg, programdirektör på YLE. *Just nu så finns det plats för att också sända radio. Vi har sedan tidigare också sändt analog radio via tv-nätet så varför inte sända digitalradio via det digitala tv-nätet?*

Bitr. enhetschef Åsa Finnström på kulturdepartementet säger att radiokanaler kunde ge ett digital-tvboxarna ett mervärde, att inget hindrar SR att söka tillstånd för sådana digitalsändningar, men att radion inte visat intresse. (SR Ekot)

NÄRRADIO OCH REKLAMRADIO PRÖVAR DAB

Under den gångna veckans mäsas Digital Home har en av Stockholms sex närradiokanaler, Radio Sydväst i Hägersten, och ett antal reklamradiokanaler i Stockholm sänts ut med DAB-teknik. Det var Teracom som ekonomiskt och tekniskt stod för sändningarna, som kunde genomföras tack vare möjligheten för Radio- och tv-verket att bevilja tillfälliga sändningstillstånd (evenemangssändningar). Nuvarande radio- och tv-lag tillåter annars inte att en lokal radiostation som sänder analogt på FM samtidigt sänder digitalt.

MULTIKANALLJUD I DIGITALRADION

Teracom AB och Svenskt DABForum har i samarbete med SR och Fraunhofer Institut startat (tidsbegränsade) testsändningar till 19 oktober av multikanalljud i digitalradio (DAB). Testsändningarna sker över kanal 12 A i Stockholm och syftar till att visa en av många möjligheter som ligger i en digitalisering och utveckling av radiomediet. Multikanalljud i digitalradio (DAB) kombinerar den existerande ljudkodningen enligt MPEG Layer II med MPEG Surround. Därigenom kan digitalradio (DAB) erbjuda s.k. 5.1-multikanalljud och

stereoljud i samma kanal. Ingen extra kanal behövs och ljudkvaliteten påverkas inte.

DRM AKTUALISERAD I RIKSDAGEN

Henrik S Järrel (m) har ställt en skriftlig fråga om kulturminister Leif Pagrotsky är beredd att upplåta, reservera, erforderligt utrymme för provsändningar med DRM-tekniken inom angivna frekvensband och i övrigt lämna öppet för att inte låsa sig vid enbart DAB-tekniken. I sitt svar noterar kulturministern att det pågår ett intensivt arbete runtom i världen med att ta fram nya digitala distributionstekniker för radion. Det är en spännande utveckling som Regeringskansliet följer noga och avsikten är att presentera en ståndpunkt i frågan om digital radio före utgången av 2005. När det gäller provsändningar med DRM-tekniken i de frekvensband som anges i frågan så har ingen ansökan lämnats och regeringen har hittills inte haft anledning att pröva frågan. Generellt sett anser jag emellertid att det ska finnas en öppenhet som gör det möjligt att pröva olika sätt att distribuera radio och som stimulerar teknikutvecklingen säger kulturministern.

FLER VILL SÄNDA LOKAL DIGITALRADIO I LONDON

The Big L – den kommersiella radiostationen *Radio London* – vill tidigt nästa år delta i de tester som nu inledas med DRM på kortvågsbandet 26 MHz. I nyhetsbrevet 9 rapporterade vi om att WRN:s testsändningar i London. En tredje part skall medverka.

HD RADIO STARTAR I BRASILIEN OCH TESTAS I SCHWEIZ

Det amerikanska digitalradiosystemet HD Radio (IBOC) som närmast liknar det i Europa etablerade DRM skall testas i Schweiz. De första HD Radio-sändningarna kan komma att höras redan i vår på den första kommersiella privata radiostationen i landet; 88 *Radio Sunshine*, nära Luzern, som även sänder via 12 slavsändare. I försöket kommer *Broadcast Electronics* (BE) och *iBiquity Digital Corporation* medverka. Det som lockar *Radio Sunshine* ägare är ekonomin och den analoga kompatibiliteten. Den bergiga terrängen och 100 kHz bandbredden för FM-stationer är särskilt utmanande. Om resultaten av testerna blir goda *Radio Sunshine* att söka tillstånd för att permanent HD Radio i Schweiz innan 2010.

Brasiliens tre största radiobolag *Radio Bandeirantes*, *Radio Globo* och *RBS Group*, startade HD Radio-sändningar 26 September. Detta innebär att lyssnarna kan välja att på en och samma mellanvågs- eller FM-frekvens välja om man vill lyssna analogt eller digitalt. De stationer som sänder är *Band News FM* och *Radio Bandeirantes* (840 AM) i São Paulo, *CBN Radio* (FM) i São Paulo och *Radio Tiradentes* (1150 AM) i Belo Horizonte samt *Itapema FM* och *Radio Gaucha* (600 AM) in Porto Alegre.

LICENSAVTAL MED PUBLIC SERVICE SÄTTER FART PÅ HD RADIO

Corporation for Public Broadcasting and *iBiquity Digital Corporation*, har träffat avtal om en grupplicens som påskyndar den digitala övergången för mer än 800 mellanvågs- och FM-stationer som tillhör den icke-kommersiella radion i USA. Licensen täcker även kostnader förknippade med avancerad teknik som multicasting och datacasting.

REKLAM FÖR DAB-RADIO STOPPAD

I England har Advertising Standards Authority (ASA) nu förbjudit marknadsföringen av DAB som hävdar att DAB ger ljud "utan förvrängning" och att systemet tar bort bruset. Detta efter att lyssnare av Switchdigital hade klagat på reklamen. Det påpekas i domen att ljudet faktiskt blir förvrängt genom den digitala komprimeringen och att ljudet präglas av en slags gurglande störning. ASA slår fast att reklamen är vilseledande och lyssnarna inte tar emot ett kristallklart ljud. (Nettavisen)

SVERIGES RADIO KLARADE INTE WEBBRADION

För många webbradiolyssnare fick systemet att braka samman. En måndagkväll var det elitseriepremiär och Radiosporten satsar rejält i höst och erbjuder alla matcher i sin helhet via webbradio. Sveriges Radio har ett tak på 15.000 lyssnare. Detta nådde man vid nedsläpp vilket gjorde att många inte kom in på sidan. Till nästa match har man förberett sig bättre och kan nu erbjuda mer bandbredd.

STÖRSTA WEBBRADIOBOLAGET FUSIONERAR

Nordic Web Radio och Aller Digitale Media

fusionerar i dag och blir **Aller Edge**. Bolaget som primärt kommer ha verksamhet i Norden kommer att omsätta 75 MSEK och ha ett 30-tal anställda. *Aller Edge skall jobba med utveckling av tvärmediala och multimediala koncept*, säger Joakim Jansson, VD på Aller Edge AB. Nordic Web Radio har under lång tid levererat tjänster som ligger utanför webbradio. Exempel på detta är Interaktiv TV för norska TV2, bokradio via den egna DAB-koncessionen eller webb-TV för BigBrother. <http://www.nordicwebradio.com/>

ÄLVKARLEBYS FÖRSTA LOKALRADIO

I oktober startar Älvkarleby kommuns första närradio - Folkradion. Segervrål från Skutskärs bandy, toner från Byss-Calle-stämman och röster från kommunfullmäktige är några saker som planeras sändas ut i etern. *Det ska vara en lokalradio med bara lokalt material*, säger Anders Edin, som tillsammans med Göran Olsson står bakom radiosatsningen. Alla dagar mellan klockan 06-24 ska närradion sändas ut. Anders Edin, känd folkpartist i Älvkarleby, har 14 års erfarenhet av radio. Han var bland annat med och körde igång närradion i Gävle på 80-talet. *Vi hoppas att företag och föreningsliv nappar på det här och använder närradion*, säger Göran som till en början finansierar närradion med egna medel. Deras förhoppning är att företag ska köpa reklamtid liksom att föreningar och andra lokala organisationer ska köpa tid för att förmedla information till kommuninvånarna. Sportreferat, inslag från kulturella evenemang, lokala nyhetsinslag, musik, samt debatter från kommunfullmäktige i Älvkarleby är några tänkbara inslag. (Arbetsbladet)

NÄRRADIOVETERAN HAR AVLIDIT

En sällsynt aktiv livsgärning avslutades när Rune Bagler avled 15 september i en ålder av 70 år. När närradion i Norrköping startade 1984 engagerade sig Rune Bagler snabbt och tog på sig uppgifter som producent, programledare och tekniker vid sidan om ordförande- och utgivarskapet av Radio Pingst och som ordförande för närradioföreningen Radio Norrköping. Rune var en glad och positiv person och hade en naturlig förmåga att skapa sammanhållning och entusiasm för gemensamma målsättningar. Radio Norrköping har i många år drivits som en osedvanligt välskött närradioförening, som de senaste åren har haft

ett dominerande utrymme för olika invandrarföreningar. Åtskilliga skilda viljor har funnits i verksamheten men Rune har med sin ekonomiska och tekniska kompetens liksom med sin grundsyn om en närradio i yttrandefrihetens tjänst framgångsrikt hållit samman verksamheten.

Film

FOLKETS BIO ÖPPNAR DIGITALA BIOGRAFER

Med digitalt utrustade biografer i Stockholm, Göteborg, Malmö, Lund, Umeå och Västerås, med sammanlagt 10 salonger, öppnas nu helt nya visningsmöjligheter. *Vår satsning handlar om att ge framför allt den nya svenska kort- och dokumentärfilmen visningsmöjligheter som hittills varit mycket begränsade*, säger Bettan von Horn, som ansvarar för projektet. De allra flesta av dessa filmer är digitalt producerade, och att konvertera till filmkopior är oerhört kostsamt. Nu kan filmerna få en helt annan spridning. Till Folkets Bios digitala nätverk knyts nu även biografer utanför Folkets Biokedjan. Först ut är Bio Arenan i Karlstad. Hela projektet har möjliggjorts genom ett bidrag från *Stiftelsen Framtidens Kultur*. <http://www.folketsbio.se>

FOKUS PÅ FILM - NY SVENSK FILMPOLITIK

Regeringens propositionen *Fokus på film* har överlämnats till riksdagen. Här ges förslag om ansvaret för filmpolitiken från 2006. Även vänsterpartiet står bakom propositionen. Filminstitutet och branschen kan göra en offensiv och omfattande satsning på svensk film. De ökade resurserna ger möjlighet till en kvalitetshöjning inom hela filmområdet. Med över en halv miljard kr årligen kommer vårt lands filmer kunna hävda sig ännu bättre i den internationella konkurrensen. *Det är viktigt att kvinnor är representerade i filmprojekt av olika slag, inte bara av rena rättviseskäl utan framförallt för filmens vitalisering och utveckling*, säger vänsterpartiets *Rossana Dinamarca*. Barnfilmen gynnas fortsatt genom att det publikrelaterade stödet utgår från första sålda biljett. Filminstitutet får också i uppdrag att se över hur produktionen av filmer på de nationella minoritetsspråken kan stärkas.

Propositionen innebär att filmavtalet, som helt nyligen träffats mellan staten, filmbranschen och flera TV-företag, koncentreras till stöd till svensk filmproduktion och vissa stöd till distribution och visning av film i hela landet. Staten övertar finansieringen av de filmpolitiska åtgärder som ligger utanför avtalets ram, främst när det gäller det filmkulturella området. I dessa delar bidrar staten med cirka 115 miljoner kr under 2006. Totalt kommer insatserna till svensk filmpolitik att uppgå till ca 530 miljoner kr per år när systemet är fullt utbyggt, varav 310 miljoner kr från staten. Åtgärderna som kommer att ligga inom ramen för de statligt finansierade insatserna omfattar bland annat stöd till regionala resurscentrum för film och video, stöd till film i skolan, stöd samt åtgärder för främjande av distribution och visning av värdefull film. Den senare gruppen av åtgärder omfattar till exempel stöd till visningsorganisationer och filmfestivaler, arkivverksamhet, utlandsverksamhet samt stöd till film och video för syntolkning och textning på svenskt språk.

I propositionen föreslås att insynen i Stiftelsen Svenska Filminstitutets verksamhet ökas genom att reglerna om handlingsoffentlighet görs tillämpliga på all verksamhet vid Filminstitutet utom fördelning av stöd enligt filmavtal. Filminstitutet kommer att få ett nytt uppdrag att aktivt följa den digitala biografutvecklingen (så kallad e-bio), främst när det gäller biografier på mindre orter. Institutet får även i uppdrag att utarbeta en plan för hur denna utveckling kan stödjas i hela landet på ett kostnadseffektivt och långsiktigt hållbart sätt.

Propositionen redovisar även 2006 års filmavtal och inriktningen på de filmpolitiska insatser som kommer att ligga inom ramen för de statligt finansierade insatserna utanför avtalet. Avtalet innebär en offensiv satsning på stöd till bland annat svensk filmproduktion och till internationell lansering av svensk film samt omfattar även ett nytt stöd till åtgärder mot piratkopiering. Avtalet genomsyras av ett tydligt genusperspektiv. Stödnivåerna till olika ändamål inom avtalet, däribland stödet till kort- och dokumentärfilm, ökar påtagligt enligt regeringen.

Allmänt

DANMARKS RADIO

TALAR INTE MED INVANDRARE

I nog med att DR vid årsskiftet tänker dra in de dagliga nyhetssändningarna för flyktingar och invandrare. Nu visar en undersökning av nyhetsbrevet Ugebrevet A4 Också att de danska medier i stort sett aldrig använder invandrare som källor i danskspråkiga nyhetssändningar. För Radioavisen kl. 12 är exempelvis 98.6 % av inslagen utan invandrarkällor. I TV-avisen kl 21 var invandrare bara med i 0,8 % av inslagen. TV 2 Nyhederne klarade sig bättre med 2.5 %. Även om medierna om och om igen talar och skriver om integration så gör man detta aldrig med invandrare som källor. I Danmark talar man nämligen om invandrare, inte med. Inte heller i medierna skriver tidningen Information. Venstres representant i integrationsfrågor Irene Simonsen menar att medierna sviker sitt uppdrag. ”Pressen har ikke noget at være stolt af”, säger hon. (Radio-Nyt)

OPERA BLIR REKLAM- OCH KOSTNADSFRI

Norska Opera är nu en helt reklam- och kostnadsfri webbläsare. Enligt Opera Softwares vd Jon S von Tetzchner är det den ständigt ökande användarbasen som har gjort det möjligt att ta bort reklamen och licensavgiften, ett drag som han hoppas i sin tur ska bidra till att webbläsaren får ännu fler användare. Opera finns i 20 olika språkversioner och kan hämtas hem från <http://www.opera.com> (Datormagazin)

IHOPRULLBAR BILDSKÄRM

En fullt fungerande prototyp till en bildskärm som går att rulla ihop och som ska kunna visa text med en läsbarhet som inte ligger långt efter vad gammalt hederligt tryck på papper kan erbjuda, visade Philips upp på IFA-mässan i Berlin. RADIUS uppges vara den första prototypen i världen till en funktionell elektronisk dokumentläsare som kan rullas ihop som ett papper. Själva bildskärmen är 5 tum stor, monokrom med möjlighet att visa fyra nyanser av grått och har en upplösning på 320 x 240 pixlar. (Datormagazin)

BRANSCHEN FÖRBEREDER SIG FÖR TVÅ OLIKA DVD-STANDARD

Om de två konkurrerande lägren inte kan enas kring en gemensam standard för nästa generation DVD-media, tänker *Samsung* sätta ner en fot i vardera lägret och lansera DVD-spelare som hanterar både HD DVD- och Blu-ray-formatet nästa år, skriver Reuters. Samsung tillhör egentligen Blu-ray-lägret, men Choi Gee-sung som basar för företagets konsumentelektroniska division, säger till tyska Financial Times att man välkomnar en gemensam standard, men att man kommer att lansera en lösning som hanterar båda formaten om enighet inte nås, vilket i dagsläget inte heller verkar vara troligt. (Uppsnappat)

Paramount Pictures är enligt New York Times det första av de stora filmbolagen som nu har bestämt sig för att producera DVD-filmer på båda formaten. Om inte mot förmodan en gemensam standard tas fram.

BIBLIOTEKET SÄGER NEJ TILL KVÄLLSTIDNINGARNA

Kvällstidningarna har blivit för dåliga anställda inom biblioteket och på Lysekils bibliotek väljer man nu att sluta med Aftonbladet och GT för att personalen tycker att journalistiken har förfallit. Beslutet om att sluta köpa kvällstidningarna kommer efter en tids interna diskussioner bland Sveriges biblioteksanställda. Lysekilspersonalen är inte de första att fatta beslutet, det är fler som anser att kvällstidningarna inte längre kvalificerar sig för det utbud ett svenskt bibliotek ska ha. Enligt Lysekils bibliotek har man mest fått positiva reaktioner (TV4 Väst)

Lästips

LÄGESRAPPORT OM HD FÖR TV OCH VIDEO M.M.

Tidskriften TM (Teknik & Människa) bevakar, analyserar och informerar om den tekniska, produktionspraktiska och mediepolitiska utvecklingen inom film, TV, video och multimedia. I TM 197 kan du bl.a. läsa om: *HD för TV och video – en lägesrapport*. 2005 har utsetts till HD-året, det är nu som HD kommer att slå igenom i stor skala både när det gäller produktion och teknikinvesteringar. IBC kommer t.ex. att visa många HD-utrustningar. Hans Hansson

ger oss en lägesrapport för både produktion och transmission. <http://www.sfi.se/tm>

OM ÖPPNA KANALER I SVERIGE OCH USA

Virvlande virrvarr.

Repertoaren är omöjlig att få syn på om man inte målmedvetet söker den. Vet till exempel alla schackintresserade att där finns ett rikt utbud av schackprogram? I detta virvlande virrvarr finns vid sidan av politik och religion en uppsjö av kuriösa, roliga, allvarsamma och bara konstiga program om de mest varierande ämnen. Mycket är anspråkslöst på gränsen till tafatt men nästan allt är värt att hitta den lilla publik som skulle uppskatta det de får se om de bara visste att det fanns. Läs Leif Furhammars tv-krönika i Dagens Nyheter om Öppna kanalen som har något för alla.

<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=2219&a=469144&previousRenderType=2>

Access for the Masses

Public-access television is TV's public square - a community outlet for the civic minded, musicians, and even bonsai lovers. Reportage om amerikansk public access tv i dagstidningen Christian Science Monitor:

<http://www.csmonitor.com/2005/0923/p11s01-altv.html>

FRITT FRAM FÖR ANKOR I MEDIERNA

Det är inte på nätet man löper störst risk att falla offer för myter, rykten och ankor utan i svenska dagstidningar, som skär ner på redaktionell sakkunskap och köper in material, i bulk från anonyma allt-i-allo-rewriters på TT skriver Kjell Häglund i Journalisten. Som ett av tre exempel nämner han den dagspressdrivna digital-TV-hypen: *läsare förleds att tro att digital-TV är det senaste, och får köptips om pajiga plasmor och LCD-skärmar som är lika "framtidssäkra" som annonsbokningar i ett printmagasin. Inte ett knyst om att vi redan i höst får HDTV i Sverige, med dubbelt så bra bild som digital-TV, och snart behöver helt andra boxar och HD-ready-displayer än dem kvällsisarna tipsar oss om. Men det är klart, då kan de ju köra krigsrubriker igen, nästa år, när SVT ska sända fotbolls-VM i HDTV och den mediokratiska underklassen fattar att den blivit bedragen.*

Läs hela krönikan:

http://www.journalisten.nu/kronika.aspx?Article_Id=9794